

PRESENTATIE 13 DECEMBER HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

Ik ben gevraagd om mijn ervaringen met de huisvesting van arbeidsmigranten met u te delen en meer specifiek in te gaan hoe ik daarbij de rol van de overheid heb ervaren.

Deze ervaringen heb ik opgedaan als Algemeen Manager van Z.O.N.arbeidsvoorziening uit Asten.

Z.O.N. arbeidsvoorziening is opgericht door een coöperatieve vereniging van voornamelijk glastuinders met als doel om als payroll organisatie te gaan fungeren als een soort personeelsbureau voor de aangesloten bedrijven.

Z.O.N. arbeidsvoorziening is gecertificeerd volgens de landelijk NEN-Norm. Daarbij wordt gecontroleerd of een werkgever zich ook houdt aan de wettelijke en CAO voorschriften.

Vanaf het jaar 2000 werken wij met arbeidsmigranten en vanaf die tijd werden wij dus ook geconfronteerd met het probleem huisvesting.

In het begin werden zij gehuisvest in caravans op een camping bij een boomkweker.

De kwaliteit van deze huisvesting vonden wij echter niet voldoen en ook door de groei van het aantal arbeidsmigranten waren wij genooddaakt om naar alternatieven te zoeken.

Een van de alternatieven was huisvesting op de camping De Somerense Vennen. Onze werknemers werden gehuisvest in wat grotere stacaravans en ook de faciliteiten waren daar beter.

Dit ging goed tot de gemeente Someren tot de conclusie kwam dat deze huisvesting niet toelaatbaar was. Via de krant moesten wij vernemen dat alle arbeidsmigranten van deze camping zouden moeten vertrekken. Het gesprek wat ik daarover had met de betreffende wethouder was niet bepaald een gesprek met begrip en het samen zoeken naar een oplossing. Elke vraag hoe wij de huisvesting zouden kunnen oplossen werd beantwoord met 'Dat is een probleem van de werkgever'.

Wij zijn ons weliswaar terdege bewust van deze verantwoordelijkheid maar beleidsmatig waren en zijn wij daarbij echter erg afhankelijk van het gemeentelijk beleid.

Als belangenbehartiger voor de bedrijven die met ons samenwerken maar ook als hulp en adviseur voor onze werknemers hadden en hebben wij veelvuldig contact met beleidsmakers. Zo ook met de gemeente Asten en later ook met de gemeente Someren. Met name wethouder van der Velden van de gemeente Someren heeft uiteindelijk een zeer positieve rol gespeeld bij het bespreekbaar maken van het huisvestingsprobleem.

Als wij ergens arbeidsmigranten wilden huisvesten wat volgens de toenmalige regels niet was toegestaan hadden wij daarover contact met haar. Zij heeft ingezien dat er iets moest gebeuren en heeft zich toen voorgenomen om daar beleid voor op te zetten.

Ook bij de gemeente Asten was de huisvesting van arbeidsmigranten inmiddels een onderwerp geworden waarvoor naar oplossingen gezocht werd.

Deze gemeenten hebben toen ervaren wat bij ons al lang bekend was: heel veel mensen hebben een mening over arbeidsmigranten maar deze mening is vooral gebaseerd op vooroordelen.

Ik herinner mij nog dat mevrouw van der Velden mij belde met de verzuchting: ik kom er niet doorheen. Wil jij bij een gezamenlijke bijeenkomst van de gemeenteraadsleden van Someren en Asten inzicht geven in jullie werkwijze en in de problematiek met betrekking tot arbeidsmigranten.?

Uiteraard deed ik dat en deze mede door SRE georganiseerde bijeenkomst heeft voor velen verhelderend gewerkt. Niet dat vanaf dat moment alles in een keer opgelost werd maar wij ervoeren wel meer begrip voor het probleem.

Uiteindelijk heeft dit geresulteerd tot een structuurvisie arbeidsmigranten in 2008 in de gemeente Someren en een beleidsnotitie "huisvesting arbeidsmigranten" in 2009 in de gemeente Asten.

Dit was een geweldige stap voorwaarts en de basis om gestructureerd te werken aan goede huisvesting voor arbeidsmigranten.

Om een beeld te krijgen van de huisvestingsmogelijkheden die gevraagd worden geef ik u in de volgende sheets inzicht in de samenstelling van de arbeidsmigranten die via Z.O.N. werkzaam zijn.

- Aantal arbeidsmigranten gesplitst naar leeftijd en geslacht.
32% is jonger 26 jaar, 59 % zit in de leeftijdsklasse 26-49 en 9% is 50 jaar of ouder.
- De gemiddelde duur van het dienstverband.
26% is tot 3 maanden in dienst, 18% van 3 t/mt 6 maanden, 21% van 7 t/m 9 maanden en 35% van 10 maanden tot 1 jaar.
- Aantal dienstjaren
185 medewerkers zijn 1 tot 2 jaar in dienst. 140 van 2 tot 3 jaar, 86 van 3 tot 4 jaar en 31 medewerkers zijn 4 of meer jaren bij ons in dienst.

Een aantal van onze arbeidsmigranten zorgen zelf voor huisvesting. Een aantal wordt ook door de betreffende inlener geregeld.

Het aantal slaapplekken wat wij verzorgen gesplitst naar de huisvestingsvorm is:
104 slaapplekken in woonunits, 122 slaapplekken in woonhuizen in de kom en 189 slaapplekken in het buitengebied..

Onze huisvesting is gecertificeerd volgens de normen van het keurmerk Certified Flex Home. Dit keurmerk geeft normen waaraan goede huisvesting moet voldoen. Zo wordt bv bepaald waar brandmelders geplaatst moeten worden, hoeveel douchegelegenheid er moet zijn, wat de minimale gebruiksoppervlakte moet zijn tot zelfs, over hoeveel diepvriesruimte de bewoners moeten kunnen beschikken.

Er is ook een landelijke uniforme huisvestingsnorm. De verschillen met het keurmerk beperken zich maar tot een paar punten. Deze verschillen moeten weg te werken zijn. Ik wil daarbij wel opmerken dat ik de 24 uren eis in de landelijke huisvestingsnorm graag veranderd zou zien in 24 uur bereikbaar ipv 24 uur beschikbaar.

De NBBU, de uitzendorganisatie waarbij wij zijn aangesloten, eist van alle leden die huisvesting verzorgen voor arbeidsmigranten - dat hun huisvesting voldoet aan het keurmerk Certified Flex Home.

Om er voor te zorgen dat onze huisvesting blijft voldoen aan de eisen controleren wij wekelijks of alles in orde is. Wij letten daarbij ook specifiek of er voldoende orde en netheid is en bv of het gras wel gemaaid wordt .

Er is ook een nationale intentieverklaring voor huisvesting van arbeidsmigranten, een onderdeel daarvan is de Bed-voor-Bed Regeling.

De naam geeft goed weer waar de regeling voor bedoeld is: wanneer een bed wordt aangetroffen in een situatie wat niet acceptabel of toelaatbaar is dan wordt door de gemeente en huisvester gezamenlijk gezocht naar een plek waar dat bed wel geplaatst kan worden. Basis voor het slagen van deze oplossing is een goede verstandhouding en volledige transparantie tussen gemeente en huisvester. Wij hopen dat gemeenten de bedoelingen van deze intentieverklaring veelvuldig zullen toepassen. Deze aanpak waarbij ook de werkgever betrokken is zal o.i. leiden tot betere huisvesting die aan alle eisen voldoet

Bij toepassing van de Bed voor Bed regeling hoeft de loskoppeling van werkgever en huisvesting, waar wij een overtuigd tegenstander van zijn, geen probleem meer te zijn. Als voldaan wordt aan de landelijke norm of keurmerk en de sector daar ook een goed controle- en sanctiemechanisme aan heeft gekoppeld, zou van een verplichte loskoppeling kunnen worden afgezien.

Ik wil benadrukken dat dit niet betekent dat een arbeidsmigrant verplicht is gebruik te maken van onze huisvesting. Alleen in die gevallen wanneer de werknemer geen huisvestingsmogelijkheid ter beschikking heeft bieden wij huisvesting aan.

Daarbij wordt bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst ook de huisvesting beëindigd. Wij geven daarbij wel de tijd om de terugreis te regelen of een andere oplossing te vinden. Dat neemt niet weg dat wij in die gevallen waarbij een arbeidsmigrant, ook na herhaaldelijk waarschuwen, blijft zorgen voor overlast bij werk en/ of huisvesting dat wij dan ingrijpen en de betreffende werknemer dwingen om op korte termijn weg te zijn. .

Deze aanpak heeft overduidelijk bewezen dat het werkt en onze huisvesting verloopt in alle rust zonder klachten van overlast.

Zoals ik u al eerder heb aangegeven huisvesten wij zowel in woongebieden als in het buitengebied. Deze vormen van huisvesting vragen ieder hun eigen specifieke benadering. Huisvesting in woongebieden roept dikwijls negatieve reacties op van omwonenden. Wij kunnen meerdere voorbeelden noemen waarbij de buurt grote bezwaren had en die bezwaren ook neerlegde bij de gemeente.

In deze gevallen hebben wij een gesprek georganiseerd voor de buurt en de arbeidsmigranten. Ondersteund door een van onze medewerkers die zowel Nederlands als Pools spreekt, brachten wij de betrokkenen tot een gesprek. Simpel gezegd: wij gaven de arbeidsmigranten een gezicht door hen te laten vertellen waarom ze in Nederland komen werken, of ze getrouwd zijn, familie hebben in Polen, welke hobby's ze hebben etc. In al deze gevallen waren de problemen na deze gesprekken helemaal opgelost.

Wij huisvesten ook veelvuldig arbeidsmigranten in de zgn plattelandswoningen, woongedeeltes van boerderijen die vrijkomen bij samenvoeging van bedrijven.

Deze huisvesting stuit nog al eens op bezwaren bij de overheid.

Wij hebben echter in de gemeente Asten een medestander gevonden. Zij hebben hun nek uitgestoken door in het bestemmingsplan buitengebied te bepalen dat huisvesting van arbeidsmigranten daar mogelijk is.

Omdat wij deze plattelandswoningen huren en controleren op goed gebruik verloedert het pand niet en ziet bv ook de tuin er goed uit. De dichtstbijzijnde burens wonen meestal enkele honderden meters verder weg en er is ruim voldoende parkeergelegenheid.

Wij pleiten dan ook sterk voor behoud van deze huisvestingsmogelijkheid die door alle betrokkenen positief ervaren wordt.

De welwillende medewerking van de gemeente Asten voor huisvesting in het buitengebied wil niet zeggen dat wij in alle gevallen de volledige medewerking van hen krijgen.

Een plan om samen met een projectontwikkelaar nieuwbouw voor huisvesting van arbeidsmigranten in het centrum van Asten te creëren werden in een vroegtijdig stadium door hen als ongewenst afgewezen.

De rol van de overheid is erg bepalend bij de mogelijkheden die wij hebben en dat gaat niet altijd zoals wij dat graag zouden zien.

Een voorbeeld is het voormalige bejaardenhuis Peeljuweel te Someren Eind. Dit pand stond al langer leeg en de woningcorporatie WOCOM vroeg ons of wij geïnteresseerd waren in huur. Ik kende de woningen goed omdat mijn ouders daar in hun laatste jaren ook gewoond hebben en wij waren dan ook zeker geïnteresseerd. Met medeweten van de gemeente Someren werd afgesproken om de mogelijkheden te onderzoeken. Tegen deze huisvesting ontstond, zoals ik overigens al verwacht had, grote commotie. Een aantal bewoners van Someren Eind, onder aanvoering van de plaatselijke politieke partij, voerden acties tegen deze huisvesting.

De gemeente Someren is daarvoor door de knieën gegaan want, gebaseerd op een rechterlijke uitspraak van een aantal jaren geleden werd geconcludeerd dat huisvesting van arbeidsmigranten daar niet mogelijk was en dat de gemeente handhavend zou optreden.

Een opvallende beslissing omdat in de structuurvisie arbeidsmigranten duidelijk staat dat huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande complexen met een huisvestingsfunctie in de komgebieden mogelijk is.

De gemeente heeft in dit geval duidelijk niet het lef gehad om gevolg te geven aan een door hen zelf vastgesteld beleid.

Dat wil niet zeggen dat wij in alle gevallen de gemeente Someren als tegenstander op onze weg vinden. Zo hebben zij, ondanks protesten van buurtbewoners, positief meegewerkt aan de realisatie van een woongelegenheden voor 20 arbeidsmigranten in een voormalige boerderij in het buitengebied.

Het inschakelen van woningbouwcoöperaties begint langzaam op gang te komen. De gesprekken met WOCOM rond Peeljuweel hebben weliswaar niet tot resultaat geleid maar deze gesprekken verliepen in een goede sfeer en zijn de basis om bij nieuwe gelegenheden opnieuw met elkaar in gesprek te gaan.

Alhoewel wij met Bergopwaarts nog geen concrete plannen hebben opgepakt weten wij dat zij op een positieve manier betrokken zijn geweest met, helaas ook in dat geval, niet gelukte plannen tot het realiseren van huisvesting voor arbeidsmigranten.

Ook elders komen samenwerkingsprojecten tot stand zoals in Eersel waarbij Metaalflex samenwerkt met Woningstichting de Zaligheden en de gemeente voor de realisatie van huisvesting voor 80 arbeidsmigranten.

Wij verwachten van de overheid en andere instanties in de toekomst meer begrip en medewerking. Niet alleen bij de huisvesting maar ook bij andere zaken die direct betrekking hebben op arbeidsmigranten.

Er wordt o.i. teveel halsstarrig vastgehouden aan formele regels die ooit opgesteld zijn zonder rekening te houden met de specifieke situatie van arbeidsmigranten.

Er wordt wel eens beweerd dat inschrijving in de Gemeentelijke Basis administratie vooral bedoeld is om inzicht te krijgen over het aantal aanwezige arbeidsmigranten, wij hebben daar zo onze twijfels over.

Ondanks het feit namelijk dat wij gemeenten altijd volledig hebben geïnformeerd over het aantal mensen en de locaties waar deze gehuisvest zijn werden wij geconfronteerd met de niet-ingezetenenbelasting.

Overduidelijk een manier om de gemeentekas te spekken. In 2011 betaalden wij totaal € 67.000,- aan de gemeenten Asten en Someren en wij vragen ons af of wij daarmee niet afgestraft werden voor onze transparantie.

Genoemd bedrag zou aanmerkelijk hoger zijn geweest als wij niet een groot aantal arbeidsmigranten hadden ingeschreven in het GBA.

Deze GBA inschrijving verloopt echter verre van soepel. De organisatie van de inschrijving verloopt moeizaam maar vooral de uitschrijving of liever gezegd de niet uitschrijving zorgt er voor dat de gegevens uit het GBA niet correct zijn. Daardoor worden verkeerde conclusies getrokken over het aantal in een woning gehuisveste arbeidsmigranten.

De onjuiste registratie wordt ook in de hand gewerkt door de regels van het GBA.

Inschrijving hoeft namelijk pas als een arbeidsmigrant zich meer dan 4 maanden in Nederland vestigt. Uitschrijving hoeft pas als zo iemand voor langer dan 8 maanden uit Nederland vertrekt.

Dus zelfs als de in- en uitschrijving precies volgens de regels verloopt, geeft de informatie uit het GBA niet een correct beeld over de bewoning van een pand.

Omdat de gevolgen van inschrijving in het GBA niet zijn afgestemd op de situatie van de arbeidsmigranten ontstaan er ook problemen rond bv de zorgverzekering

Arbeidsmigranten die al lang terug zijn naar Polen en dus niet in Nederland verzekerd hoeven te zijn krijgen toch te maken met naheffingen en zelfs incasso's via het gerechtelijk incassobureau.

Wij als werkgever zouden een rol kunnen spelen om dergelijke situaties te voorkomen..
Argwaan en zoals gezegd het strak vasthouden aan regels maken dat er geen gebruik gemaakt wordt van het door ons daarvoor bij herhaling gedane aanbod.

Een probleem waar wij de laatste tijd mee worden geconfronteerd is de registratie van het autokenteken en de betaling van BPM.

Arbeidsmigranten die zijn ingeschreven maar hun domicilie nog steeds in Polen hebben krijgen steeds meer te maken met bezoek van inspecteurs.

Het heeft tot nu toe nog niet tot vervelende gevolgen geleid maar zij moeten wel acceptabel maken dat zij terecht met een Pools kenteken rondrijden.

Bij de formele weg die daarvoor gevolgd moet worden zal onvermijdbaar zijn dat wij als werkgever een tussenrol spelen.

Een ander punt van irritatie is de handhaving. De gemeente meent om in de avonduren te moeten controleren hoeveel arbeidsmigranten er zijn gehuisvest en of de huisvesting voldoet aan de normen.

De betreffende arbeidsmigranten ervaren dit als zeer intimiderend. Daarnaast wordt ons niet verteld of er zaken zijn geconstateerd die niet voldoen want er wordt niets teruggekoppeld.

Waarom niet samen met ons de huisvesting bezocht en gezamenlijk controleren of er misschien aanpassingen of reparaties nodig zijn.? Toepassing van de eerder genoemde Bed-voor Bed Regeling zou deze irritaties kunnen voorkomen.

Het verlanglijstje van alle hiervoor door mij genoemde wensen heb ik samengebracht in een aantal sheets met het verzoek aan de verschillende instanties om daar mee aan de slag te gaan.

Tegenover ons wensenlijstje zetten wij de toezegging dat wij onze verantwoordelijkheid zullen nemen en positief zullen meewerken bij de oplossing van het huisvestingsprobleem. Dat zullen wij doen samen met onze collega-werkgevers in de SRE werkgroep huisvesting te weten Metaalflex en ZLTO. Ook zullen wij de samenwerking tussen werkgevers en overheden op een positieve manier promoten bij andere werkgevers

Om een brede acceptatie van arbeidsmigranten te bevorderen lijkt mij het een goed idee om naar buiten te brengen dat uit recent onderzoek is gebleken dat een arbeidsmigrant voor de BV Nederland gemiddeld per jaar € 1800,-- meer oplevert dan hij kost en daardoor het Rijk 360 miljoen minder arm maakt.

Tot slot:

Mijn bijdrage staat op het programma als het dilemma van de werkgevers. Werkgevers willen verantwoordelijkheid nemen voor goede huisvesting maar kunnen dat niet alleen.

Is de overheid partner of niet?

Mijn antwoord is JA --MAAR. Er moet nog veel gebeuren en worden aangepast maar wanneer wij in gezamenlijkheid daar aan kunnen werken heb ik alle vertrouwen dat het eens goed komt.

Bedankt voor uw aandacht,